Verohallinto
PL 325
00052 VERO

Lakivaliokunnalle

21.2.2022

Viite / Diaarinumero

Eduskunnan lakivaliokunta on varannut Verohallinnolle tilaisuuden antaa lausunto käsiteltävänä olevasta yrityssaneerauslain ja velkajärjestelylain muuttamisesta annetusta hallituksen esityksestä (HE 238/2021). Lakivaliokunta on pyytänyt myös lausumaan lakialoitteista LA 89/2020 ja LA 15/2020.

Verohallinto kunnioittavasti lausuu esityksestä ja lakialoitteista seuraavaa:

Hallituksen esitys yrityssaneerauslain muuttamisesta

Verohallinto on ollut edustettuna oikeusministeriön asettamassa työryhmässä, jonka laatimaan mietintöön hallituksen esitys perustuu. Verohallinto on esittänyt näkemyksiään lakiehdotuksesta myös työryhmän mietintöön antamassaan lausuntopalautteessa.

Verohallinto on havainnut hallituksen esityksessä seikan, joka edellyttää muutostarpeen selvittämistä:

Hallituksen esityksen mukaan uuden, varhaisen saneerausmenettelyn tietyt erityispiirteet ovat edellyttäneet muutoksia myös saneerausmenettelyn oikeusvaikutuksia koskeviin säännöksiin. Erityisesti muutoksia on ollut tehtävä sääntelyyn, jossa taustalla ovat täytäntöönpanokieltojen määräämisen ja menettelyn aloittamisen vaikutukset velkasuhteiden sisältöön. Näistä kysymyksistä työryhmässäkin käytiin perusteellisia keskusteluja. Perusteellisista pohdinnoista huolimatta työryhmässä jäi käsittelemättä yrityssaneerauslain 99 §, jossa säädetään perimisaikojen ja vanhentumisaikojen suhteesta velkajärjestelyyn. Yrityssaneerauslain 99 a §:ssä säädetään vastaavasti perimisaikojen ja vanhentumisaikojen suhteesta vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn.

Väliaikaisten perintä- ja täytäntöönpanokieltojen määrääminen ja menettelyn aloittaminen toisaalta suojaavat velallista velkojien perintätoimilta, mutta toisaalta keskeyttävät velkojan saatavan vanhentumisen. Voimassa olevan yrityssaneerauslain 99 § 2 momentissa säädetään erikseen veloista, joita velkojan on oikeuden menettämisen uhalla perittävä laissa erikseen säädetyn ajan kuluessa ja johon ei sovelleta yleistä, velan vanhentumisesta annettua lakia. Tällaisia saatavia ovat verovelat, joiden vanhentumisesta säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettua lakia (76/2007). Verovelka vanhentuu viidessä vuodessa (m.l. 20 §), eikä verovelan vanhentumista voi katkaista. Vanhentumisajan kuluttua umpeen verovelalle voidaan saada maksu vain ulosmitatusta omaisuudesta (m.l. 21 §). Tästä syystä

yrityssaneerauslaissa on säädetty erikseen perintä- ja täytäntöönpanokieltojen tai menettelyn aloittamisen vaikutuksesta verovelkojen vanhentumiseen. Perintä- ja täytäntöönpanokieltojen ei pidä vaikuttaa verovelkoihin haitallisemmin kuin muihin saataviin eikä aiheuttaa veronsaajille menetyksiä saneerausmenettelyn keston vuoksi.

Yrityssaneerauslain 99 § 2 momentissa säädetyt vaikutukset perustuvat joko väliaikaiseen tai menettelyn aloittamisen oikeusvaikutuksena alkavaan perintä- ja täytäntöönpanokieltoon. Nyt käsiteltävänä olevassa muutosehdotuksessa varhaisen saneerausmenettelyn oikeusvaikutuksena ei ole suoraan lain nojalla perintä- ja täytäntöönpanokielto, vaan ne on erikseen määrättävä. Näin ollen mainittua pykälää tai momenttia tulisi tarkentaa siten, että myös varhaisen saneerausmenettelyn erillisellä päätöksellä määrättävät kiellot vaikuttavat samoin kuin voimassa olevassa laissa säädetyt vastaavat kiellot.

Yrityssaneerauslain 99 § 2 momentin muutostarvetta tulisi Verohallinnon näkemyksen mukaan arvioida myös ilman kieltoja määrätyn varhaisen saneerausmenettelyn osalta, joka näyttää jäävän kokonaan momentin soveltamisalan ulkopuolelle. Verohallinnon näkemyksen mukaan lainsäädäntöön jäävä epäselvyys voisi pahimmillaan vaikuttaa siten, että ilman kieltojen määräämistä aloitetussa varhaisessa saneerausmenettelyssä verovelkaa saattaisi vanhentua ennen maksuohjelman vahvistamista tai ohjelmassa vahvistetun velkajärjestelyn rauettua jälkikonkurssissa ei voitaisi valvoa maksamatta jäänyttä verovelkaa.

Yrityssaneerauslain 99 § ja 99 a §:n Muutostarvetta selvitetään yhdessä oikeusministeriön kanssa.

Hallituksen esitys velkajärjestelylain muuttamisesta

Verohallinto ei ollut edustettuna oikeusministeriön asettamassa velkajärjestelylain muutoksia valmistelleessa työryhmässä. Verohallinto on esittänyt näkemyksiään muutosehdotuksista työryhmän mietintöön antamassaan lausuntopalautteessa. Lausunnossaan Verohallinto nosti esiin mm. ehdotukset konkurssin ja velkajärjestelyn suhdetta koskevan nimenomaisen säännöksen kumoamisesta, maksuohjelman ehtoja koskevan sääntelyn muuttamisesta sekä konkurssivertailua koskevan sääntelyn muuttamisesta. Verohallinnon nostamat asiat liittyvät erityisesti velkajärjestelyihin, jossa voi olla merkittäviä määriä elinkeinotoiminnasta syntyneitä verovelkoja.

Työryhmän mietintöön verrattuna hallituksen esityksestä on jätetty pois – tosin hyvin perusteluin – säännösehdotus maksuohjelman erien maksamisen vaikutuksesta maksuohjelman ennenaikaiseen päättymiseen (työryhmän mietinnössä ehdotettu 44 §:n muutos). Verohallinnon näkemyksen mukaan ehdotettu sääntely olisi ratkaissut epäselvän oikeuskysymyksen, vaikkakin säännös olisi kaivannut lisäperusteluja ja esimerkkejä soveltamisen edellytyksistä. Ehdotus olisi vastannut pitkälti Verohallinnon kantaa, jonka mukaisesti on suhtauduttu vaatimuksiin maksuohjelmien ennenaikaisesta päättymisestä.

Verohallinnon käsityksen mukaan konkurssihakemuksen ja velkajärjestelyn suhteesta annettu, nyt kumottavaksi ehdotettu säännös, ei selkeyttänyt ajankohtaa, jolloin konkurssiin asetetun luonnollisen henkilön jäljelle jääneiden velkojen velkajärjestelyhakemus voitiin käsitellä. Lisäksi konkurssilain muutokset olivat lisänneet epäselvyyttä. Ei ole täysin varmaa, ratkaiseeko säännöksen kumoaminen ongelman. Kumoamisehdotuksen perusteluja on helppo kannattaa: pääasia ei ole muodollinen edellytys vaan asian selvittäminen, jossa velallisen oma panos voi olla merkittävä.

Verohallinto kannattaa konkurssivertailua koskevan säännöksen muuttamista esitetyllä tavalla. On perusteltua, että konkurssivertailu tulee harkittavaksi jo velkajärjestelyhakemuksen käsittelyn yhteydessä lähes samalla tavalla vaikka korkeammalla kynnyksellä kuin yrityssaneerauksessa.

Lakialoitteet LA 89/2020 ja LA 15/2020

Lakialoite LA 89/2020 koskee velkajärjestelylain 9 a §:n muuttamista. Hallituksen esityksessä on lakialoitetta vastaava muutosehdotus.

Lakialoite LA 15/2020 koskee konkurssilain 1 luvun 6 §:n ja 3 luvun 4 §:n muuttamista. Verohallinnon käsityksen mukaan tämän lakialoitteen toteuttamisesta kattavaa selvitystä sekä velkajärjestelytyöryhmän mietinnössä että nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä (s. 110 – 111). Verohallinnon käsityksen mukaan ja edellä mainittuihin selvityksiin viitaten ei olisi perusteltua muuttaa lakia aloitteen mukaisesti.

Johtava perinnän asiantuntija Seija Kareinen

Verohallinto
Verotuksen ohjausyksikkö
Vääksyntie 4
Helsinki

www.vero.fi
puh. 029 512 000
faksi 029 512 6100